

FATF

FATF

صفر تا صد

FATF دوست یا دشمن؟

بهار ۱۳۹۷

صفتا صد

FATF دوست یا دشمن؟

بهار ۱۳۹۷

آموزش مسائل اساسی کشور

فهرست مطالب

۵	وقایع مربوط به گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در ایران
۵	معرفی گروه ویژه اقدام مالی
۶	FATF، ابزاری برای مبارزه با پول شویی یا تحریم؟
۸	ایران در لیست سیاه FATF
۹	رویکرد مجلس در قبال FATF
۱۲	رهبری موافق یا مخالف FATF؟
۱۳	کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم (TF)
۱۴	FATF عامل یا مانع تحریم‌های بانکی؟
۱۵	نقش FATF در مذاکرات ایران با اروپا برای حفظ برجام
۱۷	یک فریب بزرگ!

وقایع مربوط به گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در ایران

معرفی گروه ویژه اقدام مالی

گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در سال ۱۹۸۹ در پاریس توسط سران گروه هشت (G۸) و با مأموریت مبارزه با پول شویی، تأسیس شد. سران جی-۸ ضرورت تشکیل چنین نهادی را یکسان کردن مقررات بانکی و مبارزه با پول شویی عنوان نمودند. در سال ۲۰۰۱ و به دنبال حادثه ۱۱ سپتامبر، مبارزه با تأمین مالی تروریسم جزء دستور گروه ویژه اقدام مالی FATF قرار گرفت.

رسالت اصلی FATF، نظارت بر عملکرد شبکه بانکی در سطح جهانی و در سطح کشورها است. در انجام این مأموریت، دو مقوله برای FATF، اهمیت کانونی دارد:

۱. تولید اطلاعات صحیح و دقیق در بانک‌ها، سازمان‌ها و ...
  ۲. انتشار و به اشتراک‌گذاری آن‌ها توسط نظام بانکی و نهادهای مسئول.
- هم‌اکنون این گروه ۴۰ توصیه برای دو مقوله فوق‌الذکر تهیه نموده است. برای هر توصیه یادداشت‌های تفسیری به منظور استخراج فهم حداکثری ضمیمه شده است. در یک بسته جدا نیز، روش‌شناسی مربوط به هر توصیه که حاوی موارد مقصود از هر توصیه (خواسته‌های عینی و ملموس) است، تدارک دیده است.

برای نظارت بر اجرای مجموعه توصیه‌ها نیز، گزارش‌هایی تحت عنوان ارزیابی متقابل (MUTUAL EVALUATION) پیرامون کشورها تهیه می‌نماید. این گروه در سال، سه بار تشکیل جلسه می‌دهد و کشورهای دارای نقاط ضعف جدی از دیدگاه خود پیرامون مقوله مبارزه با پول‌شویی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم را در قالب بیانیه عمومی معرفی می‌نماید. نگاهی به بیانیه‌های عمومی گروه ویژه اقدام مالی پیرامون کشورها نشان می‌دهد که هرچند این نهاد همواره کشورها را تشویق به یک نظام کارآمد مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم می‌نماید ولی توجه این سازمان عمدتاً بر سه مقوله تشخیص هویت مشتریان، جرم‌انگاری تروریسم و دستگیری مظنونین تروریستی و همچنین همکاری‌های بین‌المللی بدون محدودیت پیرامون مبارزه با سازمان‌های تروریستی است.

FATF، ابزاری برای مبارزه با پول‌شویی یا تحریم؟

آمریکا از سال ۲۰۰۱ و پس از حوادث یازده سپتامبر علاوه بر انجام فعالیت‌هایی در حوزه سیاسی و نظامی، با تصویب قانون وطن‌پرستی این اختیار را به وزارت خزانه‌داری داد تا با مؤسسات مالی خارجی که قواعد نظام بانکی آمریکا را رعایت نمی‌کنند تحت عنوان مبارزه با پول‌شویی، برخورد کرده و آن‌ها را تنبیه اقتصادی کند.

دولت آمریکا، یک‌راه کار دیگر را نیز در پی گرفت. تهیه و اجرای استانداردهایی برای ارتقای شفافیت نظام مالی و تجاری بین‌الملل برای شناسایی کامل مصرف‌کننده نهایی و احراز ذی‌نفع واقعی با استفاده از ظرفیت‌های گروه ویژه اقدام مالی (FATF) بود. در این باره، دانیل گلاسر، معاون وزیر خزانه‌داری در امور مبارزه با جرائم مالی و تأمین مالی گروه‌های تروریستی در دولت دوم رئیس‌جمهور بوش و به‌عنوان یکی از طراحان اصلی تحریم‌های ایران در اواخر دهه ۸۰ شمسی، در جلسه استماع کنگره در سال ۲۰۰۷، اعلام می‌دارد:

«ایالات متحده باید یک اهرم فشار بر گروه ویژه اقدام مالی، به منظور ایجاد یک رویکرد جهانی سازگار و مؤثر در اجرای قطعنامه‌های مربوط به عدم تکثیر سلاح‌های کشتار جمعی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم، طراحی نماید».

استفاده از این راهکار، تاکنون ادامه داشته است. شاهد مثال این امر، ماتیو لویت، مدیر برنامه مقابله با تروریسم و جاسوسی در «موسسه واشنگتن در امور خاور نزدیک»، برایین باور است که گروه ویژه اقدام مالی، باید نظارت خود را بر نهادهای بانکی و مالی ایران برای پیشگیری از ورود آنان به چرخه تروریسم مالی (پول شویی) تقویت کند. او در مقاله‌ای که در ۲۳ سپتامبر ۲۰۱۶ در موسسه مذکور منتشر نمود، مدعی شد: «نظارت‌های گروه ویژه اقدام مالی بر فعالیت‌های بین‌المللی ایران باید افزایش یابد. یکی از روش‌های تضعیف جریان‌هایی همچون حزب الله لبنان و کنترل قدرت‌نمایی جنگ‌های نیابتی، گسترش نظارت بر فعالیت‌های پول شویی ایران است. در این میان شفاف نبودن فعالیت‌های بانکی ایران، زمینه فعالیت‌های پول شویی در ایران را گسترش داده است. در چند سال اخیر قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء، سپاه پاسداران و بانک ملت از پیشروان پول شویی بوده‌اند».

زاراته معاون مدیریت مبارزه با تروریسم و جرائم مالی در خزانه‌داری آمریکا درباره نقش FATF در تحریم‌های آمریکا می‌گوید: «برای قرار دادن ایران در

نگاهی به بیانیه‌های عمومی گروه ویژه اقدام مالی پیرامون کشورها نشان می‌دهد که هرچند این نهاد همواره کشورها را تشویق به یک نظام کارآمد مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم می‌نماید ولی توجه این سازمان عمدتاً بر سه مقوله تشخیص هویت مشتریان، جرم‌انگاری تروریسم و دستگیری مظنونین تروریستی و همچنین همکاری‌های بین‌المللی بدون محدودیت پیرامون مبارزه با سازمان‌های تروریستی است.

تنگنا و سخت‌تر کردن شرایط برای این کشور، به حضور کامل FATF نیاز است.» وی درباره نقش آمریکا در FATF برای افزایش فشار بر ایران می‌افزاید: «گلاسرو پونسی دو دیپلمات آمریکایی مسئول راه‌اندازی دوباره فرایند FATF قدیمی شدند تا کشورهای مشکل‌دار را در لیست سیاه قرار دهند... آنان یک فرایند مطمئن را در درون FATF گنجانند که رژیم ایران را تحت نظارت‌های دقیق قرار می‌داد.»

ایران در لیست سیاه FATF

FATF از فوریه ۲۰۰۹، کشورمان را به بهانه عدم کارآمدی در رژیم مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در لیست سیاه خود قرار داده است. کشورهایی در این لیست قرار می‌گیرند که از دیدگاه FATF خطر بالای پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در نظام بانکی آن‌ها وجود دارد و باید علیه آن اقدامات متقابل مؤثر انجام شود. در بیانه‌های سال‌های بعد گروه ویژه اقدام مالی تا سال ۲۰۱۶ نیز ایران همچنان در این لیست قرار داشت. این در حالی بود که همکاری ایران با FATF از سال ۱۳۸۶ آغاز شده و در این سال، قانون مبارزه با پول‌شویی در مجلس به تصویب رسیده بود. اواخر پاییز ۸۸ هم آیین‌نامه اجرایی این قانون به تصویب دولت رسید. تصویب قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم در ایران هم یکی دیگر از درخواست‌های این

نگاهی به بیانه‌های عمومی گروه ویژه اقدام مالی پیرامون کشورها نشان می‌دهد که هرچند این نهاد همواره کشورها را تشویق به یک نظام کارآمد مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم می‌نماید ولی توجه این سازمان عمدتاً بر سه مقوله تشخیص هویت مشتریان، جرم‌انگاری تروریسم و دستگیری مظنونین تروریستی و همچنین همکاری‌های بین‌المللی بدون محدودیت پیرامون مبارزه با سازمان‌های تروریستی است.

گروه از ایران بود که اواسط بهمن ماه ۹۴ در مجلس تصویب شد. پس از برطرف نشدن مشکلات بانکی کشورمان پس از اجرایی شدن برجام در اواخر دی ماه ۹۴، برخی مسئولین دولتی علت عدم همکاری بانک‌های خارجی با ایران را قرار داشتن نام کشورمان در لیست سیاه FATF اعلام کردند. بر مبنای همین تحلیل و باهدف برطرف شدن موانع همکاری بانک‌های خارجی با ایران در شرایط پسابرجام، ایران از اواخر سال ۹۴ روابط خود با این نهاد بین‌المللی را گسترش داد و «برنامه اقدام» پیشنهادی FATF را با تعهد سطح بالای سیاسی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی پذیرفت. در نتیجه، گروه ویژه اقدام مالی در ۲۴ ژوئن ۲۰۱۶ (اوایل تیرماه ۹۵) با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد ایران به مدت ۱۲ ماه از لیست سیاه تعلیق شده است، اما همچنان در لیست کشورهای غیرهمکار و پر ریسک (بیانیه عمومی) قرار دارد.

در نشست اوایل تیرماه ۹۶ گروه ویژه اقدام مالی، اتفاق جدیدی در روابط ایران با FATF ایجاد نشد و این نهاد بین‌المللی بار دیگر با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد تعلیق ایران از لیست سیاه ادامه دارد اما همچنان کشورمان در بیانیه عمومی قرار دارد. اواخر آبان ماه پارسال، FATF در پایان نشست خود بیانیه‌ای منتشر کرد و به ایران هشدار داد که فرصت اجرای برنامه ۴۲ ماده‌ای برنامه اقدام تا پایان ژانویه ۲۰۱۸ (اوایل بهمن ماه ۹۶) به پایان می‌رسد و ایران باید هرچه سریع‌تر تمامی بخش‌های این برنامه را اجرایی کند.

رویکرد مجلس در قبال FATF

پس از انتشار این بیانیه، دولت تلاش کرد چهار درخواست FATF با ماهیت قانون‌گذاری را به سرعت محقق کند. بر همین اساس، دولت لوایح الحاق ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی (پالمو)، الحاق ایران به کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم و اصلاح قوانین مبارزه

با تأمین مالی تروریسم و مبارزه با پول شویی را به مجلس ارسال کرد و مجلس را تحت فشار قرارداد تا این لوایح را در اسرع وقت بررسی کند و به تصویب برساند. در همین راستا، اوایل بهمن ماه ۹۶، لایحه الحاق ایران به کنوانسیون پالموبه تصویب مجلس رسید تا بند ۲۸ برنامه «اقدام» محقق گردد. این لایحه با این توجیه رئیس مجلس و معاون پارلمانی رئیس جمهور که «کنوانسیون پالموریطی به FATF ندارد»، تصویب شد؛ اما علاوه بر الحاق به کنوانسیون پالمو، «اصلاح قانون مبارزه با پول شویی»، «الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم» و «اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» از مطالبات FATF در برنامه اقدام است.

اوایل بهمن ماه ۹۶، لایحه الحاق ایران به کنوانسیون پالمو به تصویب مجلس رسید تا بند ۲۸ برنامه «اقدام» محقق گردد. این لایحه با این توجیه رئیس مجلس و معاون پارلمانی رئیس جمهور که «کنوانسیون پالمو ربطی به FATF ندارد»، تصویب شد؛ اما علاوه بر الحاق به کنوانسیون پالمو، «اصلاح قانون مبارزه با پول شویی»، «الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم» و «اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» از مطالبات FATF در برنامه اقدام است.

در نشست ماه فوریه (اسفند ۹۶) FATF، مهلتی ۴ ماهه به ایران برای انجام اقدامات باقی مانده در «برنامه اقدام» داده شد. در بیانیه این نشست درباره وضعیت کشورمان، اجرای ۹ اقدام مشخص از جمله تصویب لوایح الحاق ایران به کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم و اصلاح قوانین مبارزه با تأمین مالی تروریسم و مبارزه با پول شویی از کشورمان مطالبه شد و اعلام گردید که در نشست ماه ژوئن (تیرماه ۹۷) درباره وضعیت ایران تصمیم گیری خواهد شد. ناگفته نماند

که اواخر اسفندماه پارسال، شورای نگهبان لایحه الحاق ایران به کنوانسیون پالمو را به خاطر اختلافات فراوان ترجمه ارسالی دولت با متن اصلی آن و برخی دلایل دیگر، رد نمود و آن را به مجلس برگرداند.

این لایحه در کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس با توجه به اشکالات شورای نگهبان اصلاح شد و درحالی که باید مجدداً به صحن علنی بازمیگشت تا رأی گیری مجدد نسبت به آن انجام شود، به صورت مستقیم و البته مخالف با آیین نامه داخلی مجلس، به شورای نگهبان ارسال شد. حرکتی که می توان از آن برداشت سیاسی را تلقی نمود.

با توجه به بیانیه آخر FATF، فشارهای دولت به مجلس برای بررسی سریع تر لوایح سه گانه درخواستی این نهاد، تشدید شد و نهایتاً این موضوع در دستور کار اردیبهشت مجلس قرار گرفت و دو لایحه «اصلاح قانون مبارزه با پول شویی» و «اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» با سرعت هرچه تمام تر تصویب شد. لایحه «الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم» نیز در هفته اول خردادماه در دستور کار مجلس قرار گرفت. با توجه اینکه در جلسه روز سه شنبه مورخ ۱ خرداد مجلس شورای اسلامی، گزارشی از کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس پیرامون این کنوانسیون اظهار نشد و اینکه نمایندگان مجلس به این موضوع اعتراض داشتند، نهایتاً با ۱۳۸ رأی موافق این کنوانسیون برای بررسی بیشتر به کمیسیون مزبور بازگشت.

همان طور که در برجام، ریاست مجلس به کمک دولت آمده و برای تصویب سریع آن، تلاش زیادی کرد، اکنون نیز ریاست مجلس در قامت حامی تمام قد FATF ظاهر شده و مقابل هرگونه مخالفت با این لوایح ایستاده است، به عنوان مثال برخی از جلسات بررسی این لوایح را غیرعلنی برگزار کرده است. از سوی دیگر همایش سه قوه را به منظور توجیه نمایندگان برای رأی به لوایح درخواستی FATF برگزار کرد تا رئیس جمهور نمایندگان را برای رأی به این لوایح توجیه کند.

همان طور که در برجام، ریاست مجلس به کمک دولت آمده و برای تصویب سریع آن، تلاش زیادی کرد، اکنون نیز ریاست مجلس در قامت حامی تمام‌قد FATF ظاهر شده و مقابل هرگونه مخالفت با این لوایح ایستاده است، به عنوان مثال برخی از جلسات بررسی این لوایح را غیرعلنی برگزار کرده است. از سوی دیگر همایش سه قوه را به منظور توجیه نمایندگان برای رأی به لوایح درخواستی FATF برگزار کرد تا رئیس جمهور نمایندگان را برای رأی به این لوایح توجیه کند

رهبری موافق یا مخالف FATF؟

در جریان تصویب برجام، به خلاف واقع گفته شد که رهبری با این روند موافق هستند و «برجام تصمیم نظام است»؛ اما بعدها مشخص شد که رهبری برجام را دچار مشکلات ساختاری می‌دانستند و خطوط قرمزایشان در برجام رعایت نشده است. در بررسی لوایح FATF هم در مذاکرات مجلس یکی از نمایندگان گفت: «نامه‌ای بود که بعضی از بزرگان نوشته بودند که آن حل شد» و تلویحاً گفته شد که رضایت رهبری جلب شده است. در این زمینه، علی مطهری، نایب رئیس دوم مجلس در زمینه تصویب لوایح مربوط به FATF گفت: «این لوایح ایرادهایی داشته که با همکاری مرکز پژوهش‌های مجلس، شورای عالی امنیت ملی و حتی ارتباط با دفتر رهبری رفع شده است».

برخی از نمایندگان به نقل از علی شمخانی، گفتند که وی تلویحاً گفته است رهبری نسبت به FATF نظر مساعد دارند اما روز بعد از انتشار این خبر، شمخانی آن را تکذیب کرد.

البته آقای کریمی قدوسی، نماینده مشهد در مصاحبه‌ای اعلام کرد که رهبری فرموده‌اند: «FATF یک قرارداد استعماری است.» و این سخن هیچ‌گاه تکذیب نشد.

علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی که برای طرفداری کنوانسیون TF

به مجلس رفته بود، در سخنانی عجیب گفت: «این لایحه ربطی به FATF ندارد و ما به دنبال تصویب آن نیستیم. FATF از دستور کار نظام خارج شده است». این سخن توسط افراد دیگر هم تکرار شده است. این در حالی است که تصویب هر چهار لایحه جزو برنامه اقدام FATF است و در بندهای ۸، ۲۴، ۲۷، ۲۸ و ۲۹ در اجرای آن‌ها تاکید شده است.

کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم (TF)

این کنوانسیون مهم نقش مهمی در ایجاد زیرساخت‌های حقوقی در کشور برای مقابله با محور مقاومت دارد. پیوستن به این کنوانسیون از مطالبات مهم گروه ویژه اقدام مالی FATF از ایران است که در برنامه اقدام به آن تصریح شده است. در بند ۲۹ برنامه اقدام آمده است: امضا، تصویب و اجرای کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم. همچنین در بیانیه پایانی نشست ماه فوریه (اسفند ۹۶) نیز به صراحت این مطالبه از ایران مطرح شده بود.

این کنوانسیون دونقطه کانونی دارد. یکی مسئله تعریف تروریسم است که تعیین‌کننده است. براساس این کنوانسیون تروریسم به‌گونه‌ای تعریف شده است که شامل اقدامات ضد اشغالگری، ضد استعماری و فعالیت‌های گروه‌های مقاومت همچون حزب‌الله لبنان و گروه‌های جهادی فلسطینی می‌شود.

دیگری مسئله همکاری‌های قضایی میان کشورها برای مبارزه با اصطلاح تروریسم است. جمهوری اسلامی ایران به پیوستن به این کنوانسیون خود را با سبیلی از مطالبات بین‌المللی برای مقابله با اقدامات به اصطلاح تروریستی روبه‌رو خواهد کرد. پیوستن به این کنوانسیون ابعاد گسترده‌تری از کنوانسیون پالمودارد.

در صورت تصویب این لایحه الحاق ایران به کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی

تروریسم (TF)، استقلال سیاسی کشورمان نقض خواهد شد و عملاً مجبور خواهیم شد تعریف تروریسم را مشابه با استانداردهای بین‌المللی (بخوانید کشورهای غربی) بپذیریم. به عبارت دیگر، خروجی تحمیل شدن این شرایط تحقیرآمیز به کشورمان، قرار گرفتن گروه‌های مقاومت مانند حزب‌الله لبنان در لیست گروه‌های تروریستی است!

FATF عامل یا مانع تحریم‌های بانکی؟

دولت از ابتدا معتقد بود در صورت تحقق مطالبات FATF از جمله تصویب لوایح چهارگانه مورد اشاره، موانع همکاری بانک‌های خارجی با ایران در شرایط پس‌برجام برطرف خواهد شد. بعد از حدود دو سال از اجرای برنامه اقدام FATF و تعلیق ایران از لیست سیاه، وضعیت واقعی ما در عرصه اقتصادی و همکاری بانکی، علی‌القاعده باید بهتر می‌شد؛ اما مشاهده می‌کنیم بانک‌های چینی، ترکیه‌ای و صرافی‌های اماراتی که قبلاً با ما همکاری می‌کردند، امروز همکاری خود را با ما محدود کرده‌اند؛ بنابراین لزوماً همکاری با FATF منجر به بهتر شدن وضعیت همکاری بانک‌های خارجی نمی‌شود و مسئله اصلی عدم همکاری بانک‌های خارجی با ایران، لیست سیاه گروه ویژه اقدام مالی نیست، بلکه ساختار تحریم‌های فراسرزمینی آمریکا و جریمه‌های سنگین این کشور باعث عدم همکاری بانک‌ها با ایران می‌شود. نمونه اخیر، اوپربانک اتریش بود که اعلام کرد

اجرای برنامه اقدام FATF، تبعات خطرناکی برای امنیت ملی و منافع ملی کشور در پی خواهد داشت، چراکه اجرای کامل برنامه اقدام، باعث تولید اطلاعات دقیق درباره افراد و نهادهای تحریمی و نهادهای پوششی آن‌ها و انتشار این اطلاعات گردیده و موجب افزایش شکنندگی اقتصاد ایران در مقابل تحریم‌های آمریکا می‌شود

به دلیل ترس از تحریم‌های آمریکا، با ایران همکاری نخواهد کرد و فاینانس یک میلیارد یورویی را متوقف خواهد نمود.

اجرای برنامه اقدام FATF، تبعات خطرناکی برای امنیت ملی و منافع ملی کشور در پی خواهد داشت، چراکه اجرای کامل برنامه اقدام، باعث تولید اطلاعات دقیق درباره افراد و نهادهای تحریمی و نهادهای پوششی آن‌ها و انتشار این اطلاعات گردیده و موجب افزایش شکنندگی اقتصاد ایران در مقابل تحریم‌های آمریکا می‌شود. ادامه این روند جامعه را که پس از اجرای برجام به دو بخش «تحریمی» و «غیرتحریمی» تقسیم شده است، به سوی دو قطبی و افزایش شکاف میان این دو بخش سوق می‌دهد و بخش غیرتحریمی برای فرار از اقدامات تحریمی آمریکا و بهره‌مندی از فضای غیرتحریمی، ارتباط خود با بخش دیگر را به طور فزاینده کاهش داده و نوعی «خودتحریمی» رخ خواهد داد.

نقش FATF در مذاکرات ایران با اروپا برای حفظ برجام

پس از اجرای برجام، اروپا به دنبال اجرای مؤثر برنامه اقدام FATF، به منظور سرمایه‌گذاری در ایران بود. امری که حدود دو ماه بعد از توافق هسته‌ای در «استراتژی جدید اروپا در قبال ایران بعد از توافق هسته‌ای»^۱ ذکر شد. هدف از این کار نیز، افزایش شفافیت درون نظام مالی ایران برای کاهش ریسک پول شوئی و تأمین مالی تروریسم، بود. در این گزارش تأکید شده بود که افزایش تجارت با ایران میتواند به افزایش قدرت اقتصادی، نظامی و سیاسی برخی افراد غیرمنتخب (نهادهای تحریمی) منجر شود؛ بنابراین اروپا از ایران می‌خواهد که با عمل به توصیه‌های FATF، محیط مناسب برای سرمایه‌گذاری را پدید آورد.

این امر در مواضع مختلف اروپاییها دیده میشود، به عنوان مثال مدیر بخش خدمات مالی شرکت KPMG آلمان در ششمین همایش تجاری و بانکی ایران-اروپا میگوید:

1. <https://goo.gl/MTQL1D>

«برای داشتن شرکای تجاری مؤثر نیاز دارید که حجم زیادی از اطلاعات صحیح از کلیت اقتصاد و زیرشاخه‌های استراتژیک آن برای طرف‌های خارجی شکل دهید تا گام اول که به جذب سرمایه‌گذاری منجر می‌شود برداشته شود».

مسئول بخش ایران در پروژه چشم‌انداز ایران در اتحادیه اروپا نیز در این زمینه می‌گوید: «چالش‌هایی وجود داشته و ایران باید در زمینه مبارزه با تأمین مالی تروریسم و پول‌شویی همکاری کند که تمام این‌ها پارامترهای کلیدی برای بهبود فضای کسب و کار هستند. ما در اقدامات اصلاحی ایران رایاری کردیم و در ماه‌های آینده پیشبرد FATF بسیار مهم خواهد بود و باید موانع را برطرف کرد و شفافیت و حاکمیت قانون جایگزین شود».

سفیر آلمان در تهران نیز برای پیوستن کامل و حقیقی‌تر ایران به جامعه اقتصادی جهان می‌گوید: «باید موضوع FATF به صورت کامل حل شود و امیدواریم در فرصت باقی مانده تا ماه ژوئن ۲۰۱۸ ایران بتواند مسائل باقی مانده را نیز حل و فصل کند».

پس از خروج ترامپ از برجام، مذاکرات ایران و اروپا برای حفظ این توافق بدون حضور آمریکا آغاز شد. از سوی دیگر گروه بین‌المللی بحران طبق گزارشی که در ۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۷ منتشر کرد، برای حفظ ایران در برجام، به اروپا دو بسته سیاستی را پیشنهاد می‌کند. این گروه پس از توضیح چارچوب پیشنهادی، می‌گوید که حتی در صورت توافق بر سر چنین چارچوبی نیز ایران نمی‌تواند از مکانیسم بانکی اشاره شده در این بسته به شکل مناسب بهره‌مند شود مگر این‌که گام‌های لازم برای اصلاحات در نظام مالی و بخش بانکی خود که رعایت استانداردهای کارگروه اقدام مالی (FATF) است را عملیاتی کند».

۱. <https://goo.gl/vWntHk>

۱. پژوهشکده پولی بانکی:

۲. <https://goo.gl/31ybmb>

۲. پژوهشکده پولی بانکی:

۳. خبرگزاری مهر، کد خبر: ۴۲۸۳۸۶۰

4. <https://goo.gl/HQ229u>

یک فریب بزرگ!

اروپا به عنوان ناجی برجام، اجرای کامل برنامه اقدام FATF را پیششرط همکاری با ایران پس از خروج آمریکا از برجام قرار داده است و به دلیل اشتیاقی که در طرف ایرانی برای حفظ برجام وجود دارد، دولت به دنبال پذیرش این پیششرط و تصویب لوایح چهارگانه در مجلس است. درحالی که اگر ادامه برجام بدون آمریکا و با اروپا معنایی داشته باشد، اجرای برنامه اقدام FATF و ایجاد شفافیت برای طرف اروپایی در این فضا معنایی نخواهد داشت. هنگامی که پس از ۱۸۰ روز تحریمها بازگردد، حدود ۶۰۰ فرد و نهاد به لیست تحریمی (SDN) بازخواهند گشت و این لیست در مجموع شامل حدود ۸۵۰ فرد و نهاد ایرانی خواهد شد که نهادها و بانکهای اصلی و تقریباً همه فضای اقتصادی کشور را در برمی گیرد. اگر اروپا میخواهد با ایران در برجام بدون آمریکا همکاری کند، به معنای اراده اروپا برای ایستادگی در مقابل تحریمهای آمریکاست که در این صورت نیازی به اجرای استانداردهای FATF نیست. در واقع اجرای استانداردهای FATF هنگامی معنادار خواهد بود که دو گروه تحریمی و غیرتحریمی در داخل ایران وجود داشته باشند و اروپاییها برای تفکیک این دو نیاز به استانداردهای FATF داشته باشند، اما هنگامی که تقریباً تمامی نهادهای ایران مورد تحریم قرار گرفته باشند، اروپا برای

هنگامی که پس از ۱۸۰ روز تحریمها بازگردد، حدود ۶۰۰ فرد و نهاد به لیست تحریمی (SDN) بازخواهند گشت و این لیست در مجموع شامل حدود ۸۵۰ فرد و نهاد ایرانی خواهد شد که نهادها و بانکهای اصلی و تقریباً همه فضای اقتصادی کشور را در برمی گیرد. اگر اروپا می خواهد با ایران در برجام بدون آمریکا همکاری کند، به معنای اراده اروپا برای ایستادگی در مقابل تحریمهای آمریکاست که در این صورت نیازی به اجرای استانداردهای FATF نیست

همکاری با ایران نیازی به این استانداردها نخواهد داشت؛ بنابراین سراب FATF که از سوی اروپا به ایران نشان داده میشود، فریبی بیش نیست برای اینکه ایران تا نشست ژوئن (تیرماه) همه تعهدات باقی مانده از برنامه اقدام را اجرایی کند.

FATF از فوریه ۲۰۰۹، کشورمان را به بهانه عدم کارآمدی در رژیم مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم در لیست سیاه خود قرار داده است. کشورهای در این لیست قرار می‌گیرند که از دیدگاه FATF خطر بالای پول شویی و تأمین مالی تروریسم در نظام بانکی آن‌ها وجود دارد و باید علیه آن اقدامات متقابل مؤثر انجام شود. در بیانیه‌های سال‌های بعد گروه ویژه اقدام مالی تا سال ۲۰۱۶ نیز ایران همچنان در این لیست قرار داشت. این در حالی بود که همکاری ایران با FATF از سال ۱۳۸۶ آغاز شده و در این سال، قانون مبارزه با پول شویی در مجلس به تصویب رسیده بود.

